

Lovforslag nr. L 18. Fremsat den 8. oktober 2003 af socialministeren (Henriette Kjær)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og andre love

(Præcisering af opholdskommune, mellemkommunal refusion ved ophold uden for opholdskommunen og mellemkommunal refusion af førtidspension ved flytning, tilladelse til kommunalt samarbejde om sociale rådighedsvagter samt godtgørelse til medlemmer af de regionale udviklingsråd)

§ 1

I lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovekendtgørelse nr. 697 af 5. august 2003, foretages følgende ændringer:

1. *Overskriften* til kapitel 3 affattes således:

»Kapitel 3

Opholdskommune og mellemkommunal refusion«

2. §§ 9 og 9 a ophæves og i stedet indsættes:

»Personer fyldt 18 år

§ 9. Opholdskommunen har pligt til at yde hjælp, jf. dog § 9 a, stk. 4.

Stk. 2. En person har opholdskommune, hvor personen har sin bopæl eller sædvanligvis opholder sig, jf. dog § 9 b, stk. 2.

Stk. 3. Ægtefæller har opholdskommune, hvor den fælles bopæl er.

Stk. 4. Socialministeren fastsætter regler om opholdskommune for personer, som opholder sig eller har fast bopæl i udlandet.

Stk. 5. Beskæftigelsesministeren fastsætter regler om, hvilken kommune der har handleforpligtelsen i sager efter lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel.

Stk. 6. Opholdskommunen kan, når der er særlige grunde til det, indgå aftale med en tidligere opholdskommune om, at denne fortsat har forpligtelsen til at yde hjælp. En sådan aftale er betinget af samtykke fra den, som modtager hjælp.

Personer under 18 år

§ 9 a. Opholdskommunen for et barn eller en ung under 18 år har pligt til at yde hjælp, jf. dog § 9 b.

Stk. 2. Et barn eller en ung under 18 år har samme opholdskommune som forældrene, jf. dog stk. 3-5. Et barn eller en ung under 18 år, der bor mest hos den ene af forældrene, har opholdskommune hos denne. Hvis barnet eller den unge bor lige meget hos begge forældre, har barnet eller den unge opholdskommune, hvor det er tilmeldt folkeregistret.

Stk. 3. Et barn eller en ung under 18 år, der ikke bor sammen med nogen af forældrene, og som har klaret sig selv, har selvstændig opholdskommune.

Stk. 4. Forældremyndighedsindehaverens opholdskommune har pligt til at yde hjælp efter kapitel 8 i lov om social service. Er et barn eller en ung under 18 år anbragt uden for hjemmet, får barnet eller den unge dog selvstændig opholdskommune i den kommune, som har truffet afgø-

relse om anbringelsen efter kapitel 8 i lov om social service. Barnets eller den unges selvstændige opholdskommune samarbejder med forældremyndighedens indehavers opholdskommune om at løse familiens problemer og hører forældremyndighedsindehaveren samt barnet eller den unge, inden der træffes afgørelse efter kapitel 8 i lov om social service. Barnets eller den unges selvstændige opholdskommune træffer afgørelser om foranstaltninger vedrørende barnets eller den unges forhold. Afgørelser, der er målrettet forældremyndighedsindehaveren, træffes af forældremyndighedsindehaverens opholdskommune.

Stk. 5. En ung under 18 år, der selv har ansvar for at forsørge en ægtefælle eller et barn, har selvstændig opholdskommune.

Stk. 6. Forældremyndighedens indehavers opholdskommune kan, når der er særlige grunde til det, uanset bestemmelsen i stk. 4, 2. og 3. pkt., indgå aftale med barnets eller den unges opholdskommune om, at den er handlekommune i forhold til barnet eller den unge. En sådan aftale er betinget af, at forældremyndighedens indehaver og den unge over 15 år giver samtykke.

Ophold uden for opholdskommunen

§ 9 b. En person, som opholder sig midlertidigt uden for opholdskommunen har ret til personlig og praktisk hjælp efter § 71 i lov om social service i den kommune, hvor personen midlertidigt opholder sig, når personen forud for det midlertidige ophold er blevet bevilget personlig og praktisk hjælp i opholdskommunen.

Stk. 2. En ægtefælle eller et barn, som opholder sig uden for opholdskommunen, jf. § 9, stk. 3, og § 9 a, stk. 2, har ret til nødvendig hjælp, uanset at opholdet ikke er midlertidigt. Hjælpen gives af den kommune, hvor familiemedlemmet aktuelt har ophold.

Mellemkommunal refusion

§ 9 c. Opholdskommunen har ret til at få dækket sin andel af udgifterne til hjælp efter lov om social service, lov om aktiv socialpolitik, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, lov om individuel boligstøtte, § 52, stk. 1, i lov om social pension og § 50, stk. 1, i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. fra den tidligere opholdskommune, når betingelserne i stk. 2-4 er opfyldt.

Stk. 2. Opholdskommunen har ret til refusion efter stk. 1, når den tidligere kommune eller anden offentlig myndighed har medvirket til, at en person får ophold i:

- 1) boformer efter §§ 91-94 og 140 i lov om social service,
- 2) boliger efter § 115, stk. 4, jf. § 105, stk. 2, i lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger,
- 3) institutioner under sygehusvæsenet,
- 4) institutioner under Kriminalforsorgen,
- 5) boliger, boformer m.v., der træder i stedet for og kan sidestilles med boformer m.v. under nr. 1-4, eller
- 6) anbringelsessteder for børn og unge efter §§ 49 og 51 jf. § 62 a i lov om social service.

Stk. 3. Når opholdskommunen har ret til refusion efter stk. 2, nr. 6, fortsætter denne ret til refusion, hvis der iværksættes foranstaltninger efter § 62 a, stk. 3, i lov om social service.

Stk. 4. Opholdskommunen har ret til refusion efter stk. 1, når en person er flyttet til et tilsvarende tilbud i en anden kommune eller amtskommune efter:

- 1) §§ 92, stk. 3, og 140 i lov om social service eller
- 2) § 58 a i lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger.

Stk. 5. Opholdskommunens udgifter til førtidspension efter kapitel 3 og § 52, stk. 1, i lov om social pension, refunderes af den kommune, der var pensionistens opholdskommune på tilkendelsestidspunktet, i op til fem år fra det tidspunkt, hvor pensionisten er tilflyttet opholdskommunen. Refusion efter stk. 2 og 3, udskyder retten til refusion efter 1. pkt.

Stk. 6. Opholdskommunen refunderer udgifter til personlig og praktisk hjælp efter § 71 i lov om social service under en persons midlertidige ophold i en anden kommune, jf. § 9 b, stk. 1.

Stk. 7. Retten til refusion efter stk. 2 og 4 består, så længe borgeren har bopæl i det pågældende botilbud eller et tilsvarende botilbud. Retten til refusion for udgifter efter lov om individuel boligstøtte består, så længe borgeren har bopæl i kommunen.

Stk. 8. Kommuner kan uden for de tilfælde, der er nævnt i stk. 2-4, indbyrdes aftale, at en tidligere opholdskommune fortsat afholder udgifter til hjælp efter de love, der er nævnt i stk. 1. Det fastsættes i aftalen, hvor længe den skal gælde.

Stk. 9. Krav mod en tidligere opholdskommune efter stk. 2-6, skal rejses senest 3 år efter, at hjælpen er ydet.

Kommunalt samarbejde

§ 9 d. Socialministeren kan efter ansøgning tillade, at forpligtelsen til at yde hjælp efter § 9 og 9 a overlades til en anden kommune, når overladelsen sker som led i en fælles social vagtordning.

Kapitel 3 a

Oplysningspligt m.v.«

3. Efter § 43 indsættes:

»§ 43 a. Amdsrådet kan beslutte, at medlemmer af Det Regionale Udviklingsråd, som ikke er kommunalbestyrelsesmedlemmer, får diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og udgiftsgodtgørelse efter reglerne i § 16 a i lov om kommunernes styrelse.«

§ 2

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 764 af 26. august 2003, foretages følgende ændringer:

1. § 53 ophæves.

2. I § 59, nr. 4, ændres »§ 58 a, stk. 4« til: »§ 58 a, stk. 5«.

3. I § 59 a, nr. 3, ændres »§ 58 a, stk. 4« til: »§ 58 a, stk. 5«.

4. I § 128 ændres »§ 9 a« til: »§ 9 c«.

5. § 128 a ophæves.

§ 3

I lov om aktiv socialpolitik, jf. lovbekendtgørelse nr. 709 af 13. august 2003, foretages følgende ændringer:

1. I § 108 a ændres »§ 9 a« til: »§ 9 c«.

§ 4

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2004.

Stk. 2. Refusion efter § 9 c, stk. 5, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 2, omfatter udgifter til førtidspension tilkendt den 1. januar 2004 eller senere. Forhøjelser efter 1. januar 2004 af førtidspension tilkendt før 1. januar 2004 er ikke omfattet af § 9 c, stk. 5.

Stk. 3. Refusion efter § 9 c, stk. 6, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 2, omfatter udgifter til hjælp, der er ydet den 1. januar 2004 eller senere, selv om ydelsen er tilkendt og iværksat forud for denne dato.

Stk. 4. § 9 a, stk. 4, omfatter børn anbragt uden for hjemmet den 1. juli 2003 eller senere. Børn anbragt uden for hjemmet før den 1. juli 2003 har opholdskommune i den kommune, der den 30. juni 2003 var opholdskommune for barnet eller den unge. Denne kommune har ret til refusion fra den kommune, som var refusionspligtig den 30. juni 2003 for udgifter til anbringelsessteder for børn og unge efter §§ 49 og 51 i lov om social service.

Bemærkninger til lovforslaget

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Forslagets indhold og formål

Formålene med lovforslaget er flere. Der indføres adgang til, at en midlertidig opholdskommune, der afholder udgifter til personlig og praktisk hjælp, jf. § 71 i serviceloven, kan få udgifterne dækket (mellekommunal refusion) af den kommune, som er borgerens opholdskommune. Den mellekommunale refusion for udgifter ved midlertidigt ophold i en anden kommune end opholdskommunen vil blandt andet kompensere kommuner med mange sommerhuse for udgifter til hjemmehjælp til pensionister, som opholder sig i sommerhusene i kortere eller længere perioder. Desuden bliver der adgang til mellekommunal refusion i en årrække for udgiften til førtidspension fra den kommune, der har tilkendt førtidspensionen. Forslaget om refusion af førtidspension har til formål at kompensere kommuner med mange førtidspensionister for udgiften til pension tilkendt i andre kommuner. Kompensation via udligningsordningen tilgodeser ikke i tilstrækkelig grad dette hensyn.

Formålet med lovforslaget er endvidere, at præcisere og samle reglerne om opholdskommune og mellekommunal refusion i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Dette sker bl.a. ved at ophæve to bestemmelser i serviceloven, der efter gældende regelsæt angiver regler om handlepligt og opholdskommune.

Herudover har lovforslaget til formål at lovfæste borgernes ret til personlig og praktisk hjælp ved midlertidigt ophold i en anden kommune. Borgernes ret til hjælp under midlertidige ophold fremgår alene af praksis. I sammenhæng med borgernes retskrav på nødvendig hjælp i en anden kommune end opholdskommunen får denne anden kommune ret til refusion fra opholdskommune, når udgiften har hjemmel i servicelovens § 71.

Derudover gives der mulighed for at fravige det sædvanlige opholdskommuneansvar, hvorefter opholdskommunen har handleforpligtelsen, jf. forslagens §§ 9-9 a. Det bliver muligt for kommunerne, at

overlade kompetence til at træffe myndighedsopgaver til en anden kommune, når dette sker som led i etablering af en fælles rådighedsvagt. Den konkrete delegation skal godkendes af socialministeren. Bemyndigelsen til socialministeren til at tillade kommunalt samarbejde i nærmere afgrænset omfang har ikke til hensigt at foregribe de videre overvejelser om eventuelle ændringer i den kommunale struktur, som foregår inden for rammerne af Strukturkommissionens arbejde. Bemyndigelsen skal i stedet medvirke til, at socialministeren kan fremme en fornuftig udnyttelse af ressourcerne i kommunerne.

Endelig indeholder lovforslaget en bemyndigelse for socialministeren til at fastsætte regler om opholdskommune for personer, som opholder sig eller har fast bopæl i udlandet og en bemyndigelse til beskæftigelsesministeren til at fastsætte regler om opholdskommune i sager efter lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel.

Strukturen i bestemmelserne er fastholdt i forhold til den nuværende struktur. De gældende bestemmelser beskriver reglerne om handleforpligtelsen og opholdskommune i § 9 og reglerne for mellekommunal refusion i § 9 a. Lovforslaget indeholder yderligere underopdelinger, idet bestemmelserne om handlepligt og opholdskommune er specificeret for henholdsvis personer fyldt 18 år og personer under 18 år. Dette gøres for at tydeliggøre reglerne om opholdskommune for personer under 18 år. Desuden er reglerne om personlig og praktisk hjælp fra den stedlige kommune udskilt til en særskilt bestemmelse i § 9 b, stk. 1, mens reglerne om refusion fra anden kommune er samlet i § 9 c.

Udgangspunktet er, at opholdskommunen yder hjælpen til borgeren, jf. §§ 9 og 9 a. Personlig og praktisk hjælp ydes af den midlertidige kommune, og anden hjælp kan ydes i særlige tilfælde hvor opholdet ikke er rent midlertidigt, jf. § 9 b.

Forslaget til en ny § 43 a indebærer, at der skabes en hjemmel til, at amtskommunerne kan træffe beslutning om, at medlemmer af Det Regionale Udviklingsråd får diæter, erstatning for dokumenteret tabt ar-

bejdsfortjeneste og udgiftsgodtgørelse efter reglerne i § 16 a i lov om kommunernes styrelse. Selvom de private organisationers mv. deltagelse i de regionale udviklingsråd sker som supplement til den øvrigt brugerinddragelse i grundtakstovervågningen, kan der opstå behov for at kunne kompensere disse medlemmer for deres udgifter på lige fod med de kommunale og amtskommunale medlemmer af udviklingsrådene. Dette har ikke tidligere været lovligt. Det forudsættes, at de omhandlede medlemmer af udviklingsrådene ikke stilles bedre end de kommunale og amtskommunale medlemmer af udviklingsrådene.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige og private

Forslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser.

Forslaget skal forhandles med de kommunale parter.

Erhvervsmæssige og miljømæssige konsekvenser

Forslaget har ikke erhvervsmæssige og miljømæssige konsekvenser.

Forholdet til EU-retten

Forslaget er i overensstemmelse med EU-retten.

Ligestillingsmæssige konsekvenser

Forslaget indeholder ikke ligestillingsmæssige aspekter.

Høring

Forslaget har været sendt til høring i Den Sociale Ankestyrelse, Den Sociale Sikringsstyrelse, Arbejdsdirektoratet, Arbejdsmarkedsstyrelsen, Styrelsen for Social Service, Datatilsynet, Rigsrevisionen, Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen, Københavns Kommune, Frederiksberg Kommune, Socialchefforeningen, Foreningen af Statsamtsmænd, Dansk Socialrådgiverforening, De Samvirkende Invalideorganisationer, Ældre Sagen, Ældremobiliseringen, Det Centrale Handicapråd, SBS (Samarbejdende boformer efter servicelovens § 94), Kommunernes Revision, KMD, Revisionsaktieselskabet af 1952.

Lovforslagets konsekvenser i hovedtræk

	Positive konsekvenser/ mindre udgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for: stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget er i overensstemmelse med EU-retten.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1 og 2

Om § 9

Den nye § 9 indeholder reglerne fra den gældende § 9 om handlepligt for opholdskommunen, dog kun for personer, der er fyldt 18 år.

Den nye § 9 svarer i det væsentlige til den gældende § 9, idet bestemmelserne om handlepligt og opholdskommune for personer under 18 år dog er skilt ud. Det præciseres nu, at en person har opholdskommune, hvor personen har sin bopæl eller sædvanligvis opholder sig. Personer uden fast bopæl har opholdskommune i den kommune, hvortil personen ud fra en samlet vurdering har størst tilknytning. Denne præcisering er

F. t. l. vedr. retssikkerhed m.v.

i overensstemmelse med fortolkningen af de gældende regler, hvorefter borgerens tilmelding til folkeregistret ikke er afgørende, men indgår i kommunens samlede vurdering af borgerens tilknytning til kommunen. Det er det faktiske flyttetidspunkt, der er afgørende for, hvornår en kommune overtager forpligtelsen som opholdskommune. Tilmeldingen til folkeregistret har dog betydning ved vurderingen af tidspunktet for flytningen og dermed overførslen af forpligtelsen som handlekommune til kommunen.

Den gældende bestemmelse i § 9 a, stk. 6, om øjeblikkelig hjælp til et barn eller en ægtefælle, der opholder sig uden for sin opholdskommune er nu omfattet af § 9 b. Kommunernes adgang til at aftale, at en tidligere opholdskommune fortsat skal være handlekommune er opretholdt i § 9, stk. 5. Bestemmelsen svarer til den gældende § 9, stk. 7.

Børn får selvstændig opholdskommune ved det fyldte 18. år: § 9 a, stk. 2, om opholdskommune hos forældrene omhandler kun børn under 18 år. Afgørelser om efterværn efter kapitel 9 a i lov om social service følger hovedprincippet om, at afgørelser for personer over 18 år træffes af den unges selvstændige opholdskommune.

Bemyndigelsen i stk. 4 har til formål at give socialministeren mulighed for at fastsætte regler, som udpeger den ansvarlige kommune i tilfælde, hvor en person har ret til sociale ydelser under et ophold i udlandet eller i tilfælde, hvor personen har bopæl i udlandet. Der er tale om situationer, hvor personer har ret til ydelser efter den sociale lovgivning i udlandet i kraft af bestemmelser i de fællesskabsretlige regler i Rådets forordning nr. 1408/71, Rådets forordning nr. 1612/68 eller regler i bilaterale overenskomster med andre lande samt i tilfælde, hvor lovgivningen i øvrigt giver mulighed for at tilkende hjælp efter lovgivningen, når en person bor eller opholder sig i udlandet. Der er fastsat regler om behandling af sager efter lov om sygedagpenge og efter lov om en børnefamilieydelse og lov om børnetilskud samt om tilkendelse og udbetaling af pension i udlandet. For pensionister med fast bopæl i udlandet er Den Sociale Sikringsstyrelse »opholdskommune«. Bemyndigelsen i stk. 4 giver en samlet bemyndigelse til at fastsætte disse forskellige regler i et enkelt regelsæt. Bemyndigelsen i stk. 5 er en direkte videreførelse af bemyndigelsen i den nugældende § 9, stk. 7.

Om § 9 a

Forslaget til § 9 a samler og præciserer reglerne om handlepligt og opholdskommune for personer under 18 år i en selvstændig bestemmelse, da sager om for-

anstaltninger for børn og unge har vist sig at være meget komplicerede. Den nye bestemmelse indeholder regler om handlepligt for børn og unge under 18 år, der i gældende ret findes i lov om social service § 53. Der er ikke ved lovforslaget tilsigtet ændringer i forhold til servicelovens § 53, der nu blot flyttes over i retssikkerhedslovens § 9 a.

Forslaget opretholder udgangspunktet om, at børn og unge har samme opholdskommune som forældrene. Det er ikke og har ikke i lovteksten været nærmere defineret, hvad der skal forstås ved forældrene i § 9 a, stk. 2. Ved begrebet »forældre« forstås barnets biologiske forældre og adoptivforældre. Hvis barnet ikke bor sammen med begge dets forældre, har barnet samme opholdskommune som den af barnets forældre, som barnet bor mest hos. Bor barnet lige meget hos begge forældre, har barnet opholdskommune, hvor det er tilmeldt folkeregistret – uanset om den anden af forældrene har forældremyndigheden. Afgørelser om foranstaltninger efter kapitel 8 i lov om social service træffes dog af forældremyndighedsindehaverens opholdskommune, jf. § 9 a, stk. 4. Dette skal ses i sammenhæng med, at visse af foranstaltningerne efter kapitel 8 i lov om social service kan iværksættes uden samtykke og derfor indskrænker de beføjelser, som indehaveren af forældremyndigheden har efter reglerne i lov om forældremyndighed og samvær.

Forslaget til stk. 3 fastslår, at et barn eller en ung, der ikke bor sammen med nogen af forældrene, og som har klaret sig selv, har selvstændig opholdskommune. Hermed opretholdes reglen i den gældende § 9, stk. 5, i retssikkerhedsloven.

Forslaget til stk. 4, 1. pkt., præciserer handlepligten i overensstemmelse med den praksis, der bl.a. er statureret gennem Den Sociale Ankestyrelses afgørelser. Det slås fast, at afgørelser efter kapitel 8 i lov om social service træffes af den kommune, hvor indehaveren af forældremyndigheden har opholdskommune. Den Sociale Ankestyrelse har i en afgørelse offentliggjort som SM R-7-00 fastslået, at afgørelser efter kapitel 8 i lov om social service træffes af den kommune, hvor indehaveren af forældremyndigheden har opholdskommune. Det gælder, selv om barnet ikke opholder sig sammen med indehaveren af forældremyndigheden. Dette princip opretholdes i § 9 a, stk. 4, da afgørelser efter kapitel 8 i lov om social service kan iværksættes uden samtykke fra indehaveren af forældremyndigheden, og derfor udgør en begrænsning af de beføjelser som indehaveren af forældremyndigheden har til at træffe beslutninger om barnets forhold efter reglerne i lov om forældremyndighed og samvær. I overensstemmelse med praksis i SM R-7-00

skal andre beslutninger vedrørende barnet træffes af barnets opholdskommune, jf. § 9 a, stk. 1, jf. stk. 3-6.

Forslaget til *stk. 4, 2. pkt.*, fastslår, at et barn eller en ung, der er anbragt uden for hjemmet, har selvstændig opholdskommune i den kommune, der har truffet afgørelse om anbringelsen efter kapitel 8 i lov om social service. Dette har praktisk betydning, hvis indehaveren af forældremyndigheden efter en anbringelse flytter fra kommunen. Hermed opretholdes reglen i den gældende § 9, stk. 4, 1. pkt., i retssikkerhedsloven, som blev indført med lov nr. 397 af 28. maj 2003 med virkning fra 1. juli 2003. På den måde sikres kontinuitet for barnet i løbet af anbringelsen. Barnet vil have den samme opholdskommune i hele forløbet, og denne kommune vil dermed skulle varetage en lang række opgaver i forhold til barnet eller den unge.

Forslaget til *stk. 4, 3. pkt.* slår fast, at det er barnets selvstændige opholdskommune, der træffer afgørelser, der vedrører barnets forhold. Forslaget til *stk. 4, 4. pkt.*, fastslår, at afgørelser, der er målrettet hjælp til forældremyndighedsindehaveren, træffes af forældremyndighedsindehaverens opholdskommune.

En række afgørelser kan rette sig mod såvel barnet som forældremyndighedsindehaveren, og det kan skabe usikkerhed om handlepligten. I tilknytning til en anbringelse uden for hjemmet kan der opstilles den formodning, at der er tale om afgørelser, der vedrører barnets forhold, medmindre det anses for godtgjort, at afgørelsen altovervejende er målrettet forældremyndighedsindehaveren. Det er barnets/den unges opholdskommune, der træffer afgørelse om fx fortsat anbringelse uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren, anbringelsessted, ændring og revision af handleplanen, samvær og kontakt samt hjemgivelse.

Forslaget til *stk. 4, 5. pkt.*, fastslår, at barnets eller den unges selvstændige opholdskommune skal samarbejde med forældremyndighedsindehaverens opholdskommune om at løse familiens problemer og høre forældrene og barnet eller den unge, inden der træffes afgørelse efter kapitel 8 i lov om social service. Hermed opretholdes reglen i den gældende § 53, stk. 4, i lov om social service. § 53 i serviceloven ophæves og erstattes af § 9 a, stk. 4.

Forslaget slår fast som en ny regel, der afspejler praksis, at en ung, der selv har ansvar for at forsørge en ægtefælle eller et barn, har selvstændig opholdskommune. Forældrene har ikke i forhold til det offentlige en fortsat forsørgelsespligt.

Forslaget i stk. 6 slår fast, at forældremyndighedsindehaverens opholdskommune, når der er særlige grunde til det, kan indgå aftale med barnets eller den unges opholdskommune om, at den er handlekommu-

ne i forhold til barnet eller den unge. En særlig grund kan være hensynet til kontinuiteten i indsatsen. En sådan aftale er betinget af, at forældremyndighedsindehaveren og den unge over 15 år giver samtykke. Hermed opretholdes reglerne i den gældende § 9, stk. 4, 2. og 3. pkt., i retssikkerhedsloven.

Reglen i § 9 a, stk. 4, har sammenhæng med bestemmelsen om refusion i § 9 c, stk. 2, nr. 6. Se bemærkningerne til § 9 c.

Om § 9 b

Der findes ikke regler i lovgivningen, som giver borgerne ret til hjælp under et midlertidigt ophold i en anden kommune, fx i forbindelse med et ophold i et sommerhus. I praksis har kommunerne dog administreret loven således, at borgerne har en sådan ret. Dette er bekræftet af Den Sociale Ankestyrelse i en afgørelse, som er offentliggjort som SM R-3-00. I denne afgørelse statuerede Den Sociale Ankestyrelse, at et pensionistægtepar havde ret til at modtage praktisk bistand i et sommerhus uanset, hvilken tid på året de opholdt sig i sommerhuset og uanset varigheden af opholdet. § 9 b har til formål at lovfæste den praksis, som Den Sociale Ankestyrelse har stadfæstet i SM R-3-00. Med § 9 b får borgeren et direkte lovhjemlet krav på at modtage hjælp under et midlertidigt ophold i en anden kommune, når man i hjemkommunen er visiteret til varig hjemmehjælp.

Den midlertidige kommune træffer afgørelse om, hvilken konkret hjælp, der er nødvendig for borgeren. Afgørelsen træffes af den midlertidige opholdskommune i forhold til det lokale serviceniveau. I det omfang lovgivningen giver borgerne valgmuligheder, vil dette også gælde for personer, som opholder sig midlertidigt i kommunen.

Forpligtelsen for en kommune til at yde hjælp i nødstilfælde antages at gælde uden lovbestemmelse. Forpligtelsen hviler på en forudsætning om, at der ydes den nødvendige hjælp til personer, som er i en eller anden form for nød. I andre tilfælde, er det den faste opholdskommune, der yder hjælpen.

Socialministeren har i § 82, stk. 2, i lov om social service bemyndigelse til at fastsætte regler om betaling for udgifter til personale, når hjælpen efter § 71, stk. 1, og §§ 72 og 73 ikke er varig. Hjælpen under et midlertidigt ophold vil i sagens natur være midlertidig. Dette indebærer dog ikke, at reglerne i betalingsbekendtgørelsen finder anvendelse, således at borgeren skal betale for hjælp efter serviceloven, som udbetales under et midlertidigt ophold uden for opholdskommunen. Som udgangspunkt vil kommunerne ikke kunne opkræve betaling for hjælp under et midlerti-

digt ophold, medmindre behovet ligeledes er rent midlertidigt.

§ 9 b, stk. 2, viderefører bestemmelserne i den gældende § 9, stk. 6, som slår fast, at en ægtefælle eller et barn, som opholder sig uden for opholdskommunen har ret til øjeblikkeligt nødvendig hjælp i den kommune, hvor pågældende aktuelt opholder sig. Bestemmelsen omhandler de situationer, hvor en familie har en fælles opholdskommune, men hvor en eller flere af medlemmerne af familien opholder sig uden for kommunen med henblik på uddannelse, beskæftigelse eller andet. Bestemmelsen omhandler hjælp efter samtlige de love, som retssikkerhedsloven vedrører og omhandler ikke kun midlertidige ophold, men også ophold af længerevarende karakter, hvor personen ikke har til hensigt at vende tilbage til boligen i familiens opholdskommune. Der er fx tale om børn under 18 år, som opholder sig i en anden kommune med henblik på uddannelse. Der skal dog i praksis foretages en konkret afgrænsning til de situationer, hvor barnet har selvstændig opholdskommune efter § 9 a, stk. 3, fordi barnet har klarer sig selv. I denne vurdering lægges vægt på, om barnet betragtes som hørende til husstanden og forsørges af forældrene eller om barnet klarer sig selv, både faktisk og økonomisk.

Om § 9 c

§ 9 c indeholder reglerne om mellemkommunal refusion. Bestemmelsen omhandler dels de tilfælde, der kan give grundlag for refusionen og dels regler om opmærksomhed af refusion og frister for at rejse refusionssager. Der sondres i § 9 c mellem de tilfælde, hvor der kan være refusion efter samtlige de love, der er opremsede i § 9 c, stk. 1, og tilfælde, hvor der er tale om refusion i specielle situationer.

Bestemmelsen i § 9 c, stk. 1, indeholder en ret til refusion af udgifter til hjælp efter lov om social service, lov om aktiv socialpolitik, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, lov om individuel boligstøtte og § 52, stk. 1, i lov om social pension når betingelserne i stk. 2-4 er opfyldt. Bestemmelsen skal altså ses i sammenhæng med stk. 2-4, der opremsede de tilfælde, hvor der er refusion efter stk. 1. I stk. 1 henvises blandt andet til lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. Forslag til denne lov fremsættes samtidig med nærværende lov.

§ 9 c, stk. 2, omhandler de tilfælde, hvor medvirken fra den tidligere kommune eller anden offentlig myndighed er en forudsætning for mellemkommunal refusion. Bestemmelsen svarer til den gældende § 9 a, stk. 1. Formuleringen af opsamlingsbestemmelsen i nr. 5 er ny, men har ikke til hensigt at ændre retstilstanden.

I forhold til gældende regler er der indsat refusionsadgang, når der er tale om anbringelsessteder for børn og unge efter §§ 49 og 51, jf. § 62 a. Denne refusionsadgang var gældende tidligere, men blev ved ændring af reglerne om anbragte børns opholdskommune anset for at være uden praktisk betydning. Der har imidlertid vist sig et fortsat behov for bestemmelsen, og derfor genindsættes den.

Der er i § 9 c, stk. 3, indsat en bestemmelse, hvorefter opholdskommunen kan kræve refusion for udgifterne til udslusningsordninger efter servicelovens § 62 a, stk. 3, fra den kommune, som var den unges opholdskommune før det 18 år. Udgifterne afholdes således af den kommune, som traf afgørelse om anbringelse, når dette er sket efter 30. juni 2003. I andre tilfælde afholdes udgifterne af den kommune, som var den unges opholdskommune den 30. juni 2003 i overensstemmelse med overgangsbestemmelsen i lov nr. 397 af 28. maj 2003.

§ 9 c, stk. 4, omhandler flytninger til boform i anden kommune eller anden amtskommune, der ikke forudsætter medvirken fra kommunen eller anden offentlig myndighed. For disse boformer gælder, at en person under visse omstændigheder har ret til at modtage tilbud i anden kommune eller amtskommune. Udnyttes en sådan ret, har opholdskommune krav på refusion fra den tidligere kommune. Bestemmelsen svarer med redaktionelle ændringer til den gældende § 9 a, stk. 2. Refusionen gælder fortsat ikke udgifter til en medfølgende ægtefælle m.fl.

Kommunens udgifter til førtidspension efter kapitel 3 og § 52, stk. 1, i lov om social pension refunderes af pensionistens opholdskommune på tilkendelsestidspunktet i op til fem år. Retten til refusion ophører fem år efter det tidspunkt, hvor pensionisten flytter til kommunen, med mindre pensionisten fraflytter kommunen inden der er gået fem år. Enhver flytning til en ny kommune udløser et krav på refusion i op til fem år fra tilkendelseskommunen. Efter fem år i samme kommune, er det altså ikke længere den tidligere opholdskommune som afholder udgiften til førtidspension, men flytter pensionisten derefter igen, påhviler det atter den kommune, som tilkendte førtidspensionen, at yde refusion. Refusion efter stk. 2 og 3, udskyder retten til refusion efter stk. 4. Med bestemmelsen sigtes på den situation, hvor en førtidspensionist får ophold i boformer i en anden kommune enten med medvirken fra en myndighed eller som følge af en flyttere, og hvor der således er konkurrerende refusionsbestemmelser, som dækker spørgsmålet om refusion mellem to kommuner. I sådanne sager vil § 9 c, stk. 5, først skulle anvendes, når refusion efter de øvrige be-

stemmelser ophører. Da vil den femårige refusionspligt efter omstændighederne kunne begynde at løbe. Er der derimod tale om flere involverede kommuner, en opholdskommune, den tidligere opholdskommune som tilkendte førtidspension og den tidligere opholdskommune, som er refusionspligtig efter § 9 c, stk. 2 eller 4, sker der ikke udskydelse af retten til refusion.

Med § 9 c, stk. 6, genindføres den midlertidige opholdskommunes adgang til refusion fra opholdskommunen for udgifter til hjælp under et ophold uden for opholdskommunen. Retssikkerhedsloven indeholder ikke hjemmel til mellemkommunal refusion for udgifter til midlertidig hjælp, men bistandslovens § 11 indeholdt den såkaldte »sommerhusregel«, som gav ret til refusion ved ophold på over en måneds varighed. Bistandslovens § 11 blev ikke medtaget i retssikkerhedsloven, da man ønskede at forenkle bestemmelserne. Det har imidlertid vist sig, at den manglende refusion har været uforholdsmæssigt byrdefuld for de kommuner, som har mange sommerhuse. Der er refusion for de faktiske udgifter og refusionen fastsættes i øvrigt på samme måde som refusion i flyttesituationerne. Det anbefales, at den midlertidige opholdskommune kun sender refusionskrav vedr. samme borger én gang om året, og således samler udgifterne sammen. Uenighed mellem kommunerne om adgang til refusion efter § 9 c, stk. 5, kan afgøres af det sociale nævn i det amt, hvor borgeren har sin faste opholdskommune efter reglen i § 61 i retssikkerhedsloven.

Retten til mellemkommunal refusion består, så længe borgeren har bopæl i det pågældende botilbud/den pågældende institution eller et tilsvarende botilbud, som erstatter det oprindelige botilbud. Retten til refusion for udgifter efter lov om individuel boligstøtte ophører, når borgeren fraflytter kommunen, jf. bemærkningerne til § 9, om hvornår en borger anses for at have fået ny opholdskommune. Reglerne om refusionskravets ophør svarer til gældende regler og praksis.

Reglerne om mellemkommunal refusion indeholder en mulighed for kommunerne til at aftale, at en tidligere opholdskommune fortsat skal afholde udgifter til hjælp efter den sociale lovgivning. Reglen findes i § 9 c, stk. 8, som svarer til den gældende § 9 a, stk. 3, med redaktionelle ændringer. Kommunerne kan kun indgå aftaler om refusion i de tilfælde, hvor der ikke i forvejen er regler om refusion. Kommunerne kan kun indgå aftaler om handleforpligtelser, når borgeren har givet sit samtykke og der foreligger særlige grund. En særlig grund kan være hensynet til kontinuitet i indsatsen.

Krav på refusion i henhold til aftale er ikke omfattende af den særlige forældelsesregel i § 9 c, stk. 9, som sva-

rer til den gældende § 9 a, stk. 4. Krav på refusion i henhold til en aftale forældes efter dansk rets almindelige forældelsesregler på henholdsvis 5 og 20 år.

Om § 9 d

§ 9 d indeholder en bemyndigelse til socialministeren til at give tilladelse til, at kommunalbestyrelsen i en kommune overlader kompetencen til at træffe afgørelse i visse sociale sager til kommunalbestyrelsen i en anden kommune.

Bestemmelsen er ny. Den har til formål at give kommunerne mulighed for at samarbejde om løsnin-gen af visse opgaver, som påhviler dem efter den sociale lovgivning. Det vil give mulighed for en bedre udnyttelse af ressourcerne i kommunerne inden for samarbejdet.

Socialministeren kan kun give tilladelse til kommunalt samarbejde på baggrund af en ansøgning fra samtlige kommuner, der ønsker at deltage i samarbejdet. Der skal således være enighed om samarbejdet mellem de deltagende kommuner.

Socialministeren kan kun give tilladelse til et afgrænset samarbejde om en social vagtordning. Ved en social vagtordning forstås at en eller flere kommuner i nærmere afgrænsede tidsrum, nat og weekend, overlader kompetencen til at træffe bindende afgørelser i uopsættelige sager til en anden kommune.

Socialministerens beføjelse til at tillade kommunalt samarbejde omfatter alene samarbejde om den lovgivning, der hører under ministerens område, det vil sige social service, social pension, individuel boligstøtte, børnetilskud og aktivlovens kap. 10.

Bestemmelsen omfatter ikke alene samarbejde om udførelsen af opgaverne (den faktiske forvaltningsvirksomhed), men også samarbejde, som indebærer, at kompetencen til at træffe bindende afgørelser i forhold til borgerne (myndighedsudøvelsen) overføres til en anden kommune. Med andre ord kan kommunerne indgå i et samarbejde om myndighedsudøvelsen. Det betyder, at afgørelser, som har bindende virkning for borgerne i én kommune, kan træffes af medarbejdere i en anden kommune inden for samarbejdet. Et praktisk eksempel på et kommunalt samarbejde, som indebærer myndighedsudøvelse, kan være vagtordninger, hvor medarbejdere fra en kommune kan træffe afgørelser i akutte børnesager i aften- og nattetimerne, selv om barnet har opholdskommune i en anden kommune inden for samarbejdet.

Den sociale lovgivning tillægger kommunalbestyrelsen vidtgående beføjelser til at træffe afgørelser om borgernes forhold, herunder afgørelser, som kan træffes uden borgerens samtykke. Reglerne om opholds-

kommune i § 9 har blandt andet til formål at sikre, at der er et politisk ansvar for, at afgørelserne er rigtige, og at der ikke sker misbrug af adgangen til personfølsomme oplysninger om borgeren. Der er derfor vigtigt at sikre, at kommunalt samarbejde, som indebærer myndighedsudøvelse kun anvendes i begrænset omfang og ikke forringer borgernes retssikkerhed. § 9 d giver således ikke kommunerne en direkte beføjelse til at fravige reglerne om opholdskommune. Bestemmelsen giver derimod socialministeren en hjemmel til at tillade kommunalt samarbejde i et nærmere afgrænset omfang. Det er forudsat, at socialministeren sikrer sig, at kommunalt samarbejde ikke forringer borgernes retssikkerhed i forbindelse med godkendelse af konkrete ansøgninger.

Selv om kommunalbestyrelsen i en kommune overlader afgørelseskompetence i visse sociale sager til kommunalbestyrelsen i en anden kommune, er det stadigvæk kommunalbestyrelsen i borgerens opholdskommune, der er politisk ansvarlig for afgørelserne. Borgerne kan derfor rette henvendelse til borgmesteren i opholdskommunen, hvis de ønsker at klage over sagsbehandlingstiden eller personalet optræden m.v. Den nye bestemmelse indebærer kun, at kommunalbestyrelsen i borgerens opholdskommune kan få socialministerens tilladelse til at overlade afgørelseskompetence til medarbejdere i en anden kommune. Kommunalbestyrelsen kan imidlertid ikke overlade ansvaret for afgørelserne eller forpligtelsen til at finansiere ydelserne. Borgeren kan klage afgørelser truffet af en kommune inden for samarbejdet til det sociale nævn, som opholdskommunen hører under.

Efter den sociale lovgivning har de sociale myndigheder i borgerens opholdskommune vidtgående adgang til oplysninger om borgeren, herunder til oplysninger om borgerens private forhold. Selv om socialministeren giver tilladelse til et begrænset kommunalt samarbejde, kan forvaltningerne i kommunerne inden for samarbejdet kun udveksle oplysninger om borgeren og dennes familie, når betingelserne i §§ 11 a og 11 c i retssikkerhedsloven og henholdsvis § 28 i forvaltningsloven og § 8, stk. 3, i persondataloven er opfyldt. Samarbejde mellem to kommuner indebærer ikke, at kommunerne ikke længere har status som de individuelle forvaltningsmyndigheder. Det følger således af § 28, stk. 6, i forvaltningsloven, at udveksling af oplysninger mellem den behandlende kommune og opholdskommunen ikke kan ske efter reglerne om udveksling af oplysninger inden for forvaltningen. Opholdskommunen vil fortsat være dataansvarlig efter bestemmelserne i persondataloven, medens den behandlende kommune alene vil have status som databe-

handler i forhold til persondataloven. Dette indebærer fx, at det er opholdskommunen, der kan ifalde erstatningsansvar efter § 69 i persondataloven og at indsigelser mod behandlingen skal rettes mod opholdskommunen efter reglerne i kapitel 9 og 10 i persondataloven.

Reglerne i §§ 10-12 a i retssikkerhedsloven beskriver de forpligtelser og beføjelser, som de sociale myndigheder har, når de behandler sager efter den sociale lovgivning. Den behandlende kommune har disse forpligtelser og beføjelser, når de skal træffe afgørelse i forhold til en borger. Borgerens opholdskommune er imidlertid en »anden offentlig myndighed«, hvorfor den behandlende kommune ikke kan indhente oplysninger om borgeren fra opholdskommunen uden borgerens samtykke. Borgeren skal afgive samtykke til indhentelse af oplysningerne efter reglerne i § 11 a i retssikkerhedsloven. Kun i de særlige sager, der er omfattet af § 11 c i retssikkerhedsloven, kan den behandlende kommune indhente oplysninger fra opholdskommunen uden borgerens samtykke.

Reglerne i §§ 10-12 a i retssikkerhedsloven omhandler kun den situation, hvor den behandlende kommune indhenter oplysninger om den borger, der ansøger om eller modtager ydelser efter den sociale lovgivning.

Til nr. 3

Forslaget indebærer, at en amtskommune kan beslutte at medlemmer af Det Regionale Udviklingsråd får diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og udgiftsgodtgørelse efter reglerne i § 16 a i lov om kommunernes styrelse.

Amtskommunerne kan på baggrund af hjemlen træffe beslutning om, at de medlemmer af Det Regionale Udviklingsråd, der ikke er medlem af kommunalbestyrelsen, får godtgjort deres udgifter ved deltagelse i rådene i overensstemmelse med forslaget.

Til §§ 2-3

§ 2, nr. 1, 4 og 5, og § 3, nr. 1, er konsekvensrettelser som følge af ændringen af bestemmelserne i §§ 9 og 9 a. § 2, nr. 2 og 3 er en konsekvensrettelse af lov nr. 397 af 28. maj 2003.

Til § 4

Loven træder i kraft den 1. januar 2004. Der er indsat overgangsbestemmelser for de bestemmelser, som giver en ændret retstilstand. Der er tale om refusion for udgifter til øjeblikkeligt nødvendig hjælp efter serviceloven til personer på midlertidigt ophold uden for opholdskommunen og refusion for udgifterne til førtidspension. Reglen i § 9 c, stk. 5, om refusion af før-

tidspension gælder kun for førtidspension tilkendt 1. januar 2004 eller senere. Forhøjelser af førtidspensioner tilkendt før denne dato giver ikke grundlag for refusion efter § 9 c, stk. 5. Endvidere præciseres ikrafttrædelsesbestemmelsen i lov nr. 397 af 28. maj 2003 om selvstændig opholdskommune for børn anbragt

uden for hjemmet. Ophævelsen af § 9 a, stk. 1, nr. 2, vedrører alene børn anbragt uden for hjemmet den 1. juli 2003 eller senere. Der er fortsat refusion fra den anbringende kommune, når anbringelsen har fundet sted før den 1. juli 2003.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

Kapitel 3

Handlekommune og oplysningspligt mv.

Handlekommune

§ 9. Opholdskommunen har pligt til at yde hjælp.

Stk. 2. Ægtefæller har opholdskommune, hvor den fælles bopæl er.

Stk. 3. Et barn under 18 år har samme opholdskommune som forældrene. Et barn, der bor mest hos den ene af forældrene, har opholdskommune hos denne. Hvis barnet bor lige meget hos begge forældre, har barnet opholdskommune, hvor det er anmeldt folkeregisteret.

Stk. 4. Et barn under 18 år, som er anbragt uden for hjemmet, har selvstændig opholdskommune i den kommune, som har truffet afgørelse om anbringelsen efter kapitel 8 i lov om social service, uanset forældremyndighedsindehaveren har en anden opholdskommune. Når der er særlige grunde dertil, kan kommunerne aftale, at forældremyndighedsindehaverens opholdskommune er handlekommune i forhold til barnet eller den unge. Aftalen er betinget af, at forældremyndighedsindehaveren og den unge over 15 år giver samtykke.

Stk. 5. Et barn der ikke bor sammen med nogen af forældrene, og som har klaret sig selv, har selvstændig opholdskommune.

Stk. 6. Øjeblikkelig hjælp til et barn eller en ægtefælle, der opholder sig uden for sin opholdskommune, jf. stk. 2 og 3, gives af den kommune, hvor familiemedlemmet aktuelt har ophold.

§ 1

I lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovbekendtgørelse nr. 697 af 5. august 2003, foretages følgende ændringer:

1. Overskriften til kapitel 3 affattes således:

»Kapitel 3
Opholdskommune og mellemkommunal
refusion«

2. §§ 9 og 9 a ophæves og i stedet indsættes:

»Personer fyldt 18 år

§ 9. Opholdskommunen har pligt til at yde hjælp, jf. dog § 9 a, stk. 4.

Stk. 2. En person har opholdskommune, hvor personen har sin bopæl eller sædvanligvis opholder sig, jf. dog § 9 b, stk. 2.

Stk. 3. Ægtefæller har opholdskommune, hvor den fælles bopæl er.

Stk. 4. Socialministeren fastsætter regler om opholdskommune for personer, som opholder sig eller har fast bopæl i udlandet.

Stk. 5. Beskæftigelsesministeren fastsætter regler om, hvilken kommune der har handleforpligtelsen i sager efter lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel.

Stk. 6. Opholdskommunen kan, når der er særlige grunde til det, indgå aftale med en tidligere opholdskommune om, at denne fortsat har forpligtelsen til at yde hjælp. En sådan aftale er betinget af samtykke fra den, som modtager hjælp.

Personer under 18 år

§ 9 a. Opholdskommunen for et barn eller en ung under 18 år har pligt til at yde hjælp, jf. dog § 9 b.

Stk. 2. Et barn eller en ung under 18 år har samme opholdskommune som forældrene, jf. dog stk. 3-5. Et barn eller en ung under 18 år, der bor mest hos den ene af forældrene, har op-

Stk. 7. Beskæftigelsesministeren fastsætter regler om, hvilken kommune der har handleforpligtelsen i sager efter lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel.

Stk. 8. Når der er særlige grunde hertil, kan opholdskommunen med borgerens samtykke med en tidligere opholdskommune aftale, at den tidligere opholdskommune er handlekommune.

§ 9 a. Opholdskommunen har ret til at få sin andel af udgifterne til hjælp efter lov om social service, lov om aktiv socialpolitik og § 52, stk. 1, i lov om social pension refunderet af en tidligere opholdskommune, når den tidligere kommune eller anden offentlig myndighed har medvirket til, at en person får ophold i:

1) Boformer efter §§ 91-94 i lov om social service.
2) Amtskommunale og kommunale plejehjem m.v. efter § 140 i lov om social service.
3) Boliger efter § 115, stk. 4, jf. § 105, stk. 2, i lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v., hvis de er oprettet af eller efter aftale med amtskommunen.

4) Institutioner under sygehusvæsenet.
5) Institutioner under Kriminalforsorgen.
6) Boliger, boformer m.v., der træder i stedet for og kan sidestilles med boformer m.v. under nr. 1-5, herunder hjælp efter § 77 i lov om social service og ophold i bofællesskaber oprettet efter den tidligere bistandslovs §§ 68 og 68 b.

Stk. 2. Opholdskommunen har ret til refusion efter stk. 1, jf. § 128 a i lov om social service, når en person er flyttet til et tilsvarende tilbud i en anden kommune eller amtskommune efter følgende bestemmelser:

1) § 92, stk. 3, i lov om social service,
2) § 58 a i lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v. eller
3) § 140 i lov om social service.

Stk. 3. Kommuner kan uden for de tilfælde, der er nævnt i stk. 1 og 2, indbyrdes aftale, at en tidligere opholdskommune fortsat afholder udgifter til hjælp efter de love, der er nævnt i stk. 1. Det fastsættes i aftalen, hvor længe den skal gælde.

Stk. 4. Krav mod en tidligere opholdskommune efter stk. 1 og 2 skal rejses senest 3 år efter, at hjælpen er ydet.

holdskommune hos denne. Hvis barnet eller den unge bor lige meget hos begge forældre, har barnet eller den unge opholdskommune, hvor det er tilmeldt folkeregistret.

Stk. 3. Et barn eller en ung under 18 år, der ikke bor sammen med nogen af forældrene, og som har klaret sig selv, har selvstændig opholdskommune.

Stk. 4. Forældremyndighedsindehaverens opholdskommune har pligt til at yde hjælp efter kapitel 8 i lov om social service. Er et barn eller en ung under 18 år anbragt uden for hjemmet, får barnet eller den unge dog selvstændig opholdskommune i den kommune, som har truffet afgørelse om anbringelsen efter kapitel 8 i lov om social service. Barnets eller den unges selvstændige opholdskommune samarbejder med forældremyndighedens indehavers opholdskommune om at løse familiens problemer og hører forældremyndighedsindehaveren samt barnet eller den unge, inden der træffes afgørelse efter kapitel 8 i lov om social service. Barnets eller den unges selvstændige opholdskommune træffer afgørelser om foranstaltninger vedrørende barnets eller den unges forhold. Afgørelser, der er målrettet forældremyndighedsindehaveren, træffes af forældremyndighedsindehaverens opholdskommune.

Stk. 5. En ung under 18 år, der selv har ansvar for at forsørge en ægtefælle eller et barn, har selvstændig opholdskommune.

Stk. 6. Forældremyndighedens indehavers opholdskommune kan, når der er særlige grunde til det, uanset bestemmelsen i stk. 4, 2. og 3. pkt., indgå aftale med barnets eller den unges opholdskommune om, at den er handlekommune i forhold til barnet eller den unge. En sådan aftale er betinget af, at forældremyndighedens indehaver og den unge over 15 år giver samtykke.

Ophold uden for opholdskommunen

§ 9 b. En person, som opholder sig midlertidigt uden for opholdskommunen har ret til personlig og praktisk hjælp efter § 71 i lov om social service i den kommune, hvor personen midlertidigt opholder sig, når personen forud for det midlertidige ophold er blevet bevilget personlig og praktisk hjælp i opholdskommunen.

Stk. 2. En ægtefælle eller et barn, som opholder sig uden for opholdskommunen, jf. § 9, stk. 3, og § 9 a, stk. 2, har ret til nødvendig hjælp, uanset at opholdet ikke er midlertidigt. Hjælpen gives af den kommune, hvor familiemedlemmet aktuelt har ophold.

Mellemkommunal refusion

§ 9 c. Opholdskommunen har ret til at få dækket sin andel af udgifterne til hjælp efter lov om social service, lov om aktiv socialpolitik, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, lov om individuel boligstøtte, § 52, stk. 1, i lov om social pension og § 50, stk. 1, i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. fra den tidligere opholdskommune, når betingelserne i stk. 2-4 er opfyldt.

Stk. 2. Opholdskommunen har ret til refusion efter stk. 1, når den tidligere kommune eller anden offentlig myndighed har medvirket til, at en person får ophold i:

- 1) boformer efter §§ 91-94 og 140 i lov om social service,
- 2) boliger efter § 115, stk. 4, jf. § 105, stk. 2, i lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger,
- 3) institutioner under sygehusvæsenet,
- 4) institutioner under Kriminalforsorgen,
- 5) boliger, boformer m.v., der træder i stedet for og kan sidestilles med boformer m.v. under nr. 1-4, eller
- 6) anbringelsessteder for børn og unge efter §§ 49 og 51 jf. § 62 a i lov om social service.

Stk. 3. Når opholdskommunen har ret til refusion efter stk. 2, nr. 6, fortsætter denne ret til refusion, hvis der iværksættes foranstaltninger efter § 62 a, stk. 3, i lov om social service.

Stk. 4. Opholdskommunen har ret til refusion efter stk. 1, når en person er flyttet til et tilsvarende tilbud i en anden kommune eller amtskommune efter:

- 1) §§ 92, stk. 3, og 140 i lov om social service eller
- 2) § 58 a i lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger.

Stk. 5. Opholdskommunens udgifter til førtidspension efter kapitel 3 og § 52, stk. 1, i lov om social pension, refunderes af den kommune, der var pensionistens opholdskommune på tilkendelsestidspunktet, i op til fem år fra det tidspunkt, hvor pensionisten er tilflyttet opholdskommunen. Refusion efter stk. 2 og 3, udskyder retten til refusion efter 1. pkt.

Stk. 6. Opholdskommunen refunderer udgifter til personlig og praktisk hjælp efter § 71 i lov om social service under en persons midlertidige ophold i en anden kommune, jf. § 9 b, stk. 1.

Stk. 7. Retten til refusion efter stk. 2 og 4 består, så længe borgeren har bopæl i det pågældende botilbud eller et tilsvarende botilbud. Retten til refusion for udgifter efter lov om individuel boligstøtte består, så længe borgeren har bopæl i kommunen.

Stk. 8. Kommuner kan uden for de tilfælde, der er nævnt i stk. 2-4, indbyrdes aftale, at en tidligere opholdskommune fortsat afholder udgifter til hjælp efter de love, der er nævnt i stk. 1. Det fastsættes i aftalen, hvor længe den skal gælde.

Stk. 9. Krav mod en tidligere opholdskommune efter stk. 2-6, skal rejses senest 3 år efter, at hjælpen er ydet.

Kommunalt samarbejde

§ 9 d. Socialministeren kan efter ansøgning tillade, at forpligtelsen til at yde hjælp efter § 9 og 9 a overlades til en anden kommune, når overladelsen sker som led i en fælles social vagtordning.

3. Efter § 43 indsættes:

»§ 43 a. Amdrådet kan beslutte, at medlemmer af Det Regionale Udviklingsråd, som ikke er kommunalbestyrelsesmedlemmer, får diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og udgiftsgodtgørelse efter reglerne i § 16 a i lov om kommunernes styrelse.«

§ 2

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 764 af 26. august 2003, foretages følgende ændringer:

1. § 53 ophæves.

§ 53. Hvis et barn eller en ung, som er anbragt uden for hjemmet, har selvstændig opholdskommune, jf. § 9, stk. 4, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, skal denne kommune

1) føre tilsyn med barnets eller den unges forhold under opholdet uden for hjemmet og træffe afgørelse om ændret anbringelsessted, behandling, uddannelse m.v., jf. § 55, stk. 1,

2) træffe afgørelse om revision af handleplanen for anbringelsen, jf. § 56, og i den forbindelse træffe afgørelser efter § 40, i det omfang foranstaltningerne vedrører barnets forhold,

3) træffe afgørelse om samvær og kontakt, jf. § 57, og

4) træffe afgørelse om hjemgivelse, jf. § 46, stk. 2.

Stk. 2. Afgørelser vedrørende familiens forhold træffes af forældremyndighedens indehaveres opholdskommune.

Stk. 3. Efter hjemgivelse bliver forældremyndighedsindehaverens opholdskommune barnets eller den unges opholdskommune.

Stk. 4. Barnets eller den unges selvstændige opholdskommune samarbejder med forældremyndighedsindehaverens opholdskommune om at løse familiens problemer og hører forældrene, barnet eller den unge, inden der træffes afgørelse efter reglerne i dette kapitel.

§ 59. En indstilling om anbringelse uden for hjemmet efter § 42 skal indeholde en redegørelse for

1) grundlaget for, at betingelserne i § 42 anses for opfyldt,

2) de foranstaltninger efter § 40, stk. 2, der har været iværksat eller har været tilbudt familien, og grundene til, at foranstaltninger af denne karakter nu må anses for utilstrækkelige eller uanvendelige,

2. I § 59, nr. 4, ændres »§ 58 a, stk. 4« til: »§ 58 a, stk. 5«.

3) de forhold i familien og hos barnet eller den unge eller i dennes omgivelser, som under barnets eller den unges anbringelse uden for hjemmet kan bidrage til at klare vanskelighederne,

4) den handleplan for anbringelsen, jf. § 58 a, stk. 4, herunder den støtte og de initiativer, som er påtænkt for barnet eller den unge og dennes familie under anbringelsen uden for hjemmet og i tiden derefter, og

5) barnets eller den unges holdning til den påtænkte foranstaltning.

§ 59 a. En indstilling om, at et barn eller en ung ikke kan hjemtages i op til 3 måneder efter § 42 a, skal indeholde en redegørelse for

1) grundlaget for, at betingelserne i § 42 a anses for opfyldt,

2) de forhold i familien og hos barnet eller den unge eller i dennes omgivelser, som i en hjemtagelsesperiode på op til 3 måneder kan bidrage til at klare vanskelighederne,

3) den handleplan for anbringelsen, jf. § 58 a, stk. 4, herunder den støtte og de initiativer, som er påtænkt for barnet eller den unge og dennes familie i hjemtagelsesperioden og i tiden derefter, og

4) barnets eller den unges holdning til den påtænkte foranstaltning

§ 128. Opholdskommunen har adgang til refusion fra en tidligere opholdskommune efter § 9 a i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

§ 128 a. For personer, der er fyldt 67 år, og som har ophold i boformer efter § 92 eller § 140 eller efter § 5 i lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v., afholdes opholdskommunens udgifter til hjælp efter denne lov af den tidligere opholdskommune, jf. § 9 a i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

§ 108 a. Opholdskommunen har adgang til refusion fra en tidligere opholdskommune efter § 9 a i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

3. I § 59 a, nr. 3, ændres »§ 58 a, stk. 4« til: »§ 58 a, stk. 5«.

4. I § 128 ændres »§ 9 a« til: »§ 9 c«.

5. § 128 a ophæves.

§ 3

I lov om aktiv socialpolitik, jf. lovbekendtgørelse nr. 709 af 13. august 2003, foretages følgende ændringer:

1. I § 108 a ændres »§ 9 a« til: »§ 9 c«.

Til lovforslag nr. L 18. Skriftlig fremsættelse (8. oktober 2003)

Socialministeren (Henriette Kjær) :

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og andre love. (Præcisering af opholdskommune, mellemkommunal refusion ved ophold uden for opholdskommunen og mellemkommunal refusion af førtidspension ved flytning, tilladelse til kommunalt samarbejde om sociale rådgivningsvagter samt godtgørelse til medlemmer af de regionale udviklingsråd).

(Lovforslag nr. L 18).

Før bistandslovsreformen i 1998 kunne kommuner kræve mellemkommunal refusion for udgiften til den hjemmehjælp, der var ydet til personer der havde opholdt sig midlertidigt i kommunen. I forbindelse med bistandslovsreformen blev bestemmelsen anset for at være uden den store betydning, og blev derfor ikke videreført. Det har imidlertid vist sig nu, at der er kommuner der bliver unødigt belastet økonomisk af udgifter til hjemmehjælp til personer under midlertidigt ophold i kommunen. Det foreslås derfor, at der igen gives disse kommuner mulighed for at sende regningen for hjemmehjælp videre til opholdskommunen.

Der er kommuner, som oplever en stadig stigning af tilrejsende førtidspensionister. Det er typisk kommuner med lav husleje men også med høje skatter og høj arbejdsløshed. Disse kommuner føler sig særligt tynget af udgifterne til førtidspensioner. For at kompensere disse kommuner for en del af deres udgifter foreslås det, at pålægge den kommune, som tilkendte pensionen, at yde refusion op til 5 år til hver ny kommune, som pensionisten rejser til. På denne måde skaber vi mulighed for, at førtidspensionister ikke risikerer at blive opfattet som økonomiske byrder, når de slår sig ned et nyt sted.

Nogle kommuner har udtrykt ønske om at kunne udvide deres samarbejde til også at gælde myndighedsudøvelsen. Lovforslaget giver mulighed for, at kommunerne - efter ansøgning - kan etablere fælles rådgivningsvagter.

Med lovforslaget gives amtskommunerne adgang til at beslutte, at de medlemmer af de regionale udviklingsråd, som ikke er kommunalbestyrelsesmedlemmer, kan modtage diæter og udgiftsgodtgørelse i samme omfang som de medlemmer af udviklingsrådene, som også er kommunalbestyrelsesmedlemmer.

Med disse bemærkninger skal jeg indstille lovforslaget til Folketingets velvillige behandling.